



Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

773. An, & qualiter necesse sit collationem fieri palam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

Quaestio 770. An, igitur etiam illicitè aut invalidè à collatore in collatione beneficii à collatario exigatur iuramentum, v. g. de residendo, de non renunciando beneficio in favorem tertii?

Respondet primò Nav. apud Garc. *loc. cit. n. 30.* Item Ugolin & Paris, apud eundem *n. 31.* affirmativè, ed quòd talis videatur conferre beneficium cum diminutione, & intervenire hic conditio, modus vel pactum, quod iure non inest actui conferendi, vel recipiendi beneficium, quod redolet simoniam.

2. Respondet secundò: Garc. *à n. 32.* & maxime 39. sub distinctione, nimirum procedere hanc Nav. doctrinam *conf. 37. de simon. n. 1.* si collatio fiat cum conditione, modo seu pacto præstandi postea talis iuramenti, citatque pro hoc *c. quam pio, l. q. 2. c. Araldus, 8. q. 3. c. fin. de pactis, c. sua nos. de simonia.* Non tamen procedere dictam doctrinam, sed licitam esse & validam exactionem talis iuramenti, si ante collationem exigatur tale iuramentum, præstandum ante eandem, v. g. dicendo, volo tibi conferre hoc beneficium, sed præsta prius iuramentum de residendo &c. aliàs non collaturus tibi beneficium. Imprimis enim in hoc casu non intrat regula de conferendo sine diminutione, ut patebit ex dicendis infra, Garc. *cit. n. 23.* neque exactio illa est illicita; quia iuramentum illud non est de re illicita, aut contra bonos mores. Garc. *n. 41.* nisi fortè exigere- tur ab habente jus ad beneficium, v. g. quia præsentatus; vel haberet literas in forma dignum, tunc enim videretur ei fieri injuria, exigendo ab illo iuramentum, ad quod non tenetur. Garc. *cit. n. 41.* qui tamen *n. 42.* subdit, id locum non habere in eo, qui in concursu pro parochiali est repertus dignior, sed posse ab illo exigì dictum iuramentum; ed quòd non videatur habere jus ad parochiam simpliciter, sed ex suppositione, quòd Ordinarius velit conferre seu eligere: nec tale iuramentum est invalidum; cum sit de objecto licito & honesto, & ob bonum finem, nempe ob utilitatem Ecclesie. Garc. *n. 43.* Nec denique intervenit in tali collatione propriè conditio, modus aut pactum; multòque minus ex tali iuramento ante collationem præstito, quia aliàs collator non vult conferre, dicit posse induci Simoniam; cum iuramentum illud non sit de faciendo aliquid in utilitatem ipsius collatoris vel alterius directè (quo casu, ut Garc. foret simonia, juxta *c. talia, 8. q. 3.*) ait idem Garc. *n. 34. & 40.* citans pro hoc Sanch. *de matrim. l. 1. d. 39. n. 4.* Idem cum Garc. tenet Laym. *in c. significatum. de prob. n. 5.* dicens: si conditio honesta & requisitum sit tale, ad quod instituendus vel collatarius rationabiliter & cum Ecclesie utilitate obligari possit, & ita exigatur, ut exinde collator nullum directè vel indirectè commodum temporale percipiat, desuper exigere promissionem vel iuramentum ante institutionem aut collationem non videtur illicitum; licet enim talia, cum novam obligationem afferant, ideòque pactationem contineant, in ipsa collatione exigì non posse videantur, non potest tamen damnari, si consuetudo aut statutum sit (vel etiam tum primò fiat) ut recepturi beneficium ante collationem super tali requisito honesto iuramentum edant, citat Laym. pro hoc Azor. *p. 1. l. 1. c. 5. in fine. & p. 2. l. 6. c. 9. q. 2. rationem dat, quòd id non censetur pactum, sed statutum, seu consuetudo, cui se conformare debent, qui beneficia consequi volunt.*

Quaestio 771. An, & qualiter provisio pura extinguat conditionatam?

Respondeo: dum quis impetravit gratiam sub conditione, v. g. mandatum est provideri alicui sub conditione, & dein non expectato eventu illius conditionis, seu ante purificationem illius alteri sit provisio absoluta seu pura, extinguitur gratificatio illa conditionata priori facta, veluti ius debilius per jus fortius, Lott. *l. 2. q. 51. n. 38. & 49.* juxta *c. si pro te. de rescrip. Laym. in idem c. n. 1.* huius rei ratio dari debet, quòd conditio de futuro contingente suspendit quamlibet dispositionem & mandatum, ita ut ante non sortiatur effectum, quàm ea conditio event. Laym. *ibid.* Hinc etiam si posterior vi gratificationis pura impetravit canonicatum, antequam conditio, sub qua alteri facta gratia, impleatur, postmodum etiam in assecutione præbendæ tanquam potiore iure nixus, præferendus est priori impetranti gratiam sub conditione, & posterius recepto ad canonicatum, Laym. *loc. cit.* dicens, hunc esse casum *cit. c. si pro te.*

Quaestio 772. An, & qualiter provisio beneficii debeat esse certa, & non vaga aut dubia?

Respondeo, debere esse certam & determinatam, hinc fieri non posse sub disjunctione, v. g. dicendo: *confero Titio aut Caio;* dum enim voluntas conferentis, ex qua dependet, & vim habere debet collatio tanquam donatio, sit hac ratione indeterminata, nullus ex taliter disjunctivè nominatis provisus remanet, Azor. *p. 2. l. 6. c. 26. q. 6.* Castrop. *loc. cit. n. 10.* juxta *gl. in c. 2. de elect. in 6. ubi electio de postulatio sic facta, ut dubia & incerta reprobat. Huc etiam reducitur, dum collatio fit conjunctim, hoc est, simul duobus confertur idem beneficium, & sic unicum jus, idemque titulus duobus accommodatur, quòd fieri nequit, & graviter inhibetur *c. sua fraternitati. de præbend. Castrop. & Azor. l. cit. Laym. in cit. c. sua. n. 1.**

Quaestio 773. An, & qualiter necesse sit, ut collatio beneficii fiat palam?

Respondeo: tamen si collatio facta clandestinè & secretè suspensioe fraudis non careat, Pirh. *ad tit. 12. l. 3. n. 2.* Castrop. *loc. cit. n. 9.* Garc. *p. 8. c. 4. n. 3.* citans Abb. & *gl. in c. consuluit. de off. deleg. v. adit lucem.* dum actus clandestini sunt suspecti, juxta *cit. c. consuluit.* & contra clam dantes, vel benefacientes, vel judicantes iure est suspensio. *Ita f. de i. ff. de iure fisci. l. non existimo. de administ. tutel. non tamen propterea collatio est nulla, sed valet; nec ideo est irritanda. c. unico. ut Eccles. benef. sine diminut. conferantur. Pirh. loc. cit. Azor. loc. cit. q. 4.* Castrop. *loc. cit. Garc. loc. cit. n. 4.* citans Mascar. *de prob. cons. 176. n. 7.* Coraf. *de benef. p. 4. c. 1. n. 7. & 8.* Selv. *p. 3. q. 17. n. 4. & c.* Nec obstat textus *c. quia propter. de elect. quia specialè est electioni, quòd ea facta clandestinè non valeat. Garc. n. 5.* de quo & quando electio dicatur clandestinè facta, vide dicta f. de elect. *Quin & electio, in qua servanda non est forma dicti cap. quia propter. occultè & clandestinè facta valet, non secus ac collatio. Garc. n. 8.* citans Selv. *ubi ante. Nav. conf. 8. de elect. Baysum in directorio Electio- num. p. 3. c. 37. n. 3. & c.* Tamen si autem collatio secretè valet, adeòque ad ejus valorem testes non requirantur; ut tamen ea probari possit, & fides de ea quoquomodo fieri, requiruntur testes, vel saltem instrumentum collationis, sive ut collator literas pro-

provisionis suo sigillo munitas concedat. Castrop. cit. n. 9. Garc. n. 10. citans Mascar. concl. 174. n. 1. quæ tamen literæ juxta styllum Curia Rom. factam collationem non probant contra provisiones apostolicas, & in eorum præjudicium ad evitandas fraudes, Castrop. loc. cit. Garc. n. 11. citans Lamb. Coraf. Rebuff. Mandof. &c. & dicens hoc velle Azor, dum ait, ex usu Curia Rom. receptum esse, ne collatio sine testibus facta sit rata & firma. Idque verum ex decis. Achil. 172. & decis. Chifanensis 81. ait Garc. n. 12. & 14. etiam in literis Ordinarii ejus sigillo sigillatis nominati essent testes, si testes hi non subscripserint, aut secretarius Ordinarii fuisset notarius; nisi forte post dictas Ordinarii literas collationis provisiones resignasset, & de consensu resignationis constaret per duos testes, ut Garc. n. 13. vel in vigore talis collationis factæ ab Ordinario accepisset possessionem ante provisionem Apostolicam, & adesset instrumentum hujus possessionis. Garc. n. 14. & 15. juxta dictam decis. Chifan. & resolut. Rotæ in una Auxitana castri Baldi, & Mandosium ad reg. 8. q. 8. n. 4. quem citat, ait etiam Garc. à n. 2. 4. hac non procedere, sed provisionem factam ab Ordinario probari per literas Ordinarii, etiam non subscriptas à notario contra provisionem Apostolicam, dum non agitur de antidatione; sed provisiones ab Ordinario fatetur provisionem esse anteriorem; dicit tamen, eam esse invalidam, eò quòd, cum Papa Ordinario indultum concesserit, sibi met manus ligarit; tunc enim conferre beneficium spectat ad Ordinarium, & sic credatur ejus literis cum solo sigillo ipsius, citat pro hoc Nav. cons. 1. de fide instrum. Zerol. in pr. p. 2. v. Bulca §. 7. & Rot. in Leodiensi, canonic. 18. Jan. 1557. vide de his & affinis Garc.

Questio 774. An, & qualiter collatio fieri possit pro determinato tempore?

1. **R**espondeo primò, Papam posse beneficium de cetero non manuale, sed perpetuum conferre ad determinatum tempus. Azor, p. 2. l. 6. c. 26. n. 7. citans gl. communiter receptam in c. 2. de elect. Rebuff. in pr. tit. requisita ad bon. collationem. n. 14. citans c. si graviora. de rescript. in 6. licet dicat, Papam id non solere facere, & vix hoc recipiendum in Francia.

2. Respondeo secundò; ab aliis collatoribus id fieri non posse, sed provisiones beneficiorum debere fieri necessariò in perpetuum. Azor. *ibid.* Castrop. loc. cit. n. 12. provisiones enim pro determinato tempore sunt contra beneficium naturam, quæ est jus perpetuum ad fructus. Castrop. *ibid.* Tametsi autem beneficia manualia sint ad nutum auferibilia, nunquam tamen conferuntur pro certo & determinato tempore, sed pro in determinato & incerto, ac proinde de se perpetuò, ut Castrop. dum tempus incertum pro perpetuo quodammodò habetur, ut Azor. loc. cit. porro alii modi, de quibus Rebuff. loc. cit. n. 16. puta, commenda, quæ fit ab Ordinario ad 6. menses de Ecclesia parochiali, datio coadjutoris durante morbo principalis, datio procuratoris Ecclesiæ vacanti, &c. similisve concessionis beneficium ad tempus non sunt propriè collatio, quæ fit in titulum, seu quæ confertur beneficium in titulum.

Questio 775. An, & qualiter collatio debeat fieri libere?

1. **R**espondeo primò, provisio beneficium, cum sit liberalis donatio, debet esse libera à coactione, hoc est, non extorta per vim aut metum, aliàs erit nulla. Castrop. cit. p. 1. n. 8. Azor loc. cit. n. 2. juxta c. 2. de his, quæ vi merisq. causâ sunt. & c. ad aures. & c. penult. tit. eod. porro collatio non definit esse libera, dum ex statuto Ecclesiæ, aut jure aliquo speciali tenetur collator, v. g. Episcopus conferre sub testimonio duorum vel trium testium, dum testimonium hoc non habet vim consilii & assensus, & testes hi verius sunt testes bonæ vel malæ collationis quàm particeps. Lott. l. 2. q. 4. n. 122. Nec ideo minùs dicitur libera collatio, quia jus conferendi spectat ad plures; consideratur enim in collatoribus pluribus jus hoc tanquam individuum. Lott. l. 2. q. 1. n. 29. quin & adhuc est libera, dum fieri debet certo generi personarum, & fieri non potest provisio ad parochiam, nisi digniori judicato, de quo vide dicta alibi.

2. Verum quidquid sit de his & similibus, observandum, hic non quæri de ea libertate collationis, de qua in reg. 8. cancell. nimirum quæ libertate libera dicitur collatio, quæ expediri valet ad totalem conferentis voluntatem, ut Menoch. de arb. l. 1. q. 7. n. 34. Ruinus cons. 18. n. 6. apud Gonz. ad reg. 8. gl. 46. n. 3. & ad quam non requiritur citatio, neque requisitio, aut interventus alterius, ut Abb. in c. licet Episcopus, de præb. in 6. apud eundem Gonz. loc. cit. n. 4. quæque ab omni necessitatis observantia & solennitate est absoluta, ut Tiraq. apud eund. n. 5. de quibus vide fusè & exactè agentem Gonz. gl. 46. 47. & seq. Verùm quæri hic solum de libertate, quæ excludit coactionem & subreptionem: qualiter autem collatio debeat esse libera, hoc est, immunis à subreptione, dicitur alibi, ubi de literis apostolicis provisionibus, vide tantisper Garc. p. 8. c. 3. per tot.

Questio 776. An, & qualiter collatio beneficium (idem est de alia provisione, puta, presentatione, institutione, confirmatione) fieri debeat sine diminutione?

1. **R**espondeo primò in genere: provisio beneficium fieri debet absque omni diminutione, ut habetur expressè c. unico, ut Eccl. benef. sine diminutione conferantur. Porro diminui dicitur beneficium 4. modis, nimirum per impositionem oneris, divisionem, dismembrationem, suppressionem. De tribus posterioribus diminutionis speciebus alibi; de prima, etiam quatenus comprehendit pensionis impositionem, sive de pensionibus, quæque alibi. Illud tamen hic observandum, diminutionem alias communiter idem sonare quod dismembratio, quando nimirum non tollitur unitas beneficium, sed pars fructu ei auferitur, & alteri beneficio applicatur, adeòque distinguitur à divisione, qualis dicitur, dum ex uno beneficio fiunt duo. Laym. ad c. majoribus. de præb.

2. Respondeo secundò in specie, non licere ulli collatori inferiori Papæ in ipsa provisione beneficium onus ullum præter ea, quæ in ipsa beneficium erectione seu fundatione ei annexa sunt, imponere, seu collatarium gravare ullo onere reali vel personali, v. g. reservando sibi vel alteri fructus, aut eorum partem, imponendo pensionem, aut impostam au-